

უკრაინაში ომის ექო საქართველოს ეკონომიკაზე

ნათია კურდელაია

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი,

ნათელა ვაშაკიძე

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი,

ანსუ პროფესორი

ანოტაცია

უკრაინაში მიმდინარე ომმა, როგორც მოსალოდნელი იყო, ნეგატიურად იმოქმედა გლობალურ ეკონომიკაზე - უპირატესად აზარალა ქვეყნებს შორის ვაჭრობა და ინვესტიციები. მათ შორის საქართველომაც, როგორც გლობალურ ეკონომიკასთან ღრმად ინტეგრირებულმა სახელმწიფომ, მძიმე დარტყმა მიიღო. ომის სასტიკი

გამოვლინებები მძიმე ტვირთად აწევდა მშვიდობიან მოსახლეობას - გაძვირდა ენერგომატარებლები, სამომხმარებლო და სამრეწველო პროდუქცია.

ნაშრომში განხილულია ომის გავლენა საქართველოს ეკონომიკაზე, წარმოქმნილი პრობლემები და გამოწვევები.

საკვანძო სიტყვები: ეკონომიკური ინტეგრაცია, სანქციები, ექსპორტი, იმპორტი, ინფლაცია.

ECHO OF THE WAR IN UKRAINE ON THE GEORGIAN ECONOMY

Natia Kurdelia

Academic Doctor of Economics

Natela Vashakidze

Academic Doctor of Economics, Atsu Professor

ANNOTATION

The ongoing war in Ukraine, as expected, had a negative impact on the global economy - mainly affecting trade and in-

vestment between the two countries. Among them, Georgia, as a country integrated with the global economy, received a heavy blow. The brutal effects of the war are a heavy burden on the civilian population - energy prices, consumer goods and industrial products have risen.

The paper discusses the impact of the war on the Georgian economy, the problems and challenges.

Keywords: economic integration, sanctions, exports, imports, inflation.

ძირითადი ტექსტი

Covid-19-თან დაპირისპირებით ქანცგაცლილ მსოფლიოს ახალი თავსატეხი გაუჩნდა - უკრაინაში მიმდინარე ომი გლობალურ პრობლემას უქმნის კაცობრიობას... საომარი მოქმედების დაწყებიდან საკმაოდ დროა გასული, თუმცა დასასრული არ უჩანს ნგრევას, ადამიანების სიცოცხლეზე დამუქრებულ სისასტიკეს. რუსული აგრესია უკრაინის ტერიტორიაზე პირნმინდად სპობს, ანადგურებს ადამიანების საცხოვრისს, მატერიალურ და კულტურულ ფასეულობებს, ადამიანთა კეთილდღეობისა და განვითარებისათვის განკუთვნილ რესურსებს.

უკრაინაში მიმდინარე ომის გავლენებს თავისი პოლიტიკური საფუძვლები აქვს და გლობალური ინტერესებითაა აალებული. როგორი საბაბიც არ მოუძებნოთ, ფაქტია, რომ დღეს მეზობლები, საერთო წარმომავლობის, სარწმუნოების, ერთიანი წარსულის, ერთდროს ერთიან პოლიტიკურ ბანაკში მყოფი, თანამოაზრე, ეკონომიკურად გადაჯაჭვული სამი ქვეყანა - რუსეთი, ბელორუსი და უკრაინა ერთმანეთს შიგნით სამკვდრო-სასიცოცხლოდ დაუპირისპირდა, გარედან კი რუსეთის იმპერიულმა მისწრაფებებმა სხვა ქვეყნები „ალაშფოთა“ და საომარ მოქმედებებში პირდაპირი ჩართვის გარეშე, უკრაინას სოლიდარობას უცხადებენ. ომი უკრაინის ტერიტორიაზე მიმდინარეობს, თუმცა შენიღბული ფორმით, მასში გლობალური ინტერესების სამხედრო

ინდუსტრია აქტიურადაა ჩართული.

პოლიტიკური შემადგენელის გარდა, ამ ომს ეკონომიკური მიზანსწრაფულობაც გააჩნია - მსოფლიოს ლიდერი ქვეყნები ახალი გლობალური წესრიგისა და ენერგომატარებლებზე გავლენების გადანაწილებისთვის იბრძვიან. ამ დაუნდობელ შერკინებაში ომის ყველა საშუალება და ფორმა გამოიყენება - იარაღი, პროპაგანდა, სანქციები...

საკუთარი ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის დასაცავად მებრძოლი უკრაინელი ხალხის მიმართ სოლიდარობას „ალაშფოთებული“ მსოფლიოს ლიდერი ქვეყნები იარაღის მიწოდებითა და რუსეთის წინააღმდეგ სრულმასშტაბიან სანქციებზე მიერთებით გამოხატავენ. სანქციები არის ერთ-ერთი ის უკიდურესი ზომა, რომელიც რუსეთის ეკონომიკაზე, ინდივიდუალური მოქალაქეების ფინანსებზე ზიანის მიყენებას ისახავს მიზნად. ეს უკანასკნელი ჰიბრიდული ომის ახალი სახეობაა, რომლითაც მასში ირიბად ჩართულ სახელმწიფოებს რუსეთის მალე დასუსტებისა და ზღვარსგასული დაპირისპირების დასრულებისთვის ერთიანი ფრონტით, შეთანხმებულად უნდა ემოქმედათ. თუმცა სანქციების გამოყენების მიმართ მოსაზრებები ერთნაირი არ არის.

პლანეტის ერთ-ერთი დიდი სახელმწიფო, ჩინეთი იმთავითვე არ დაეთანხმა რუსეთის მიმართ საკითხების სანქციებით გადაჭრას, მით უმეტეს, ცალმხრივი,

საერთაშორისო სამართლის საფუძვლის გარეშე. „სანქციები არა მხოლოდ არ აგვარებს პრობლემებს, არამედ შექმნის ახალს“, ნათქვამია ჩინეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს განცხადებაში.

სანქციების გამოყენებაზე არ არსებობს აზრთა ერთიანობა თავად ევროკავშირის შიგნითაც. - თუ პოლონეთი რუსეთის წინააღმდეგ ყველაზე რადიკალური ნაბიჯების მომხრეა, უნგრეთი, პირიქით, ფხვს ითრევს და ცდილობს ამ მხრივ მინიმალური აქტიურობა გამოავლინოს.

ევროკომისიის პრეზიდენტმა **ურსულა ფონ დერ ლაინმა** განაცხადა, რომ „ევროკავშირი იძულებულია, იყიდოს ნავთობი რუსეთიდან, რადგან წინააღმდეგ შემთხვევაში, პრეზიდენტი პუტინი ენერგოპროდუქტების მყიდველებს სხვა ბაზრებზე იპოვის და კიდევ უფრო მეტ თანხებს გამოიმუშავებს. ჩვენ ყოველთვის უნდა ვიპოვოთ სწორი ბალანსი, რომ ჩვენს ეკონომიკას დიდი ზიანი არ მივაყენოთ. თუ ჩვენ დღეიდან რუსულ ნავთობზე სრულად ვიტყვი უარს, მაშინ პუტინი სავარაუდოდ, შეძლებს მის გაყიდვას მსოფლიო ბაზარზე, სადაც ფასები გაიზრდება და მეტს გამოიმუშავებს. ეს მის საომარ სახსრებს შეავსებს. ასე, რომ ჩვენ უნდა ვიყოთ ძალიან სტრატეგიული ამ საკითხთან დაკავშირებით“.

ამ განცხადებაში რამდენიმე საყურადღებო აქცენტი გაკეთებული: მსოფლიო ბაზარი ერთიანი არ არის და სანქციების გამოყენების ღირეფტეობებით არ იმართება; ევროპის (და არამართო ევროპის) ეკონომიკას ზარალი უკვე ადგას და აქედან ზიანი გაცილებით მეტი შეიძლება იყოს; აუცილებელია გამოსავალი მოიძებნოს.

სხვა აზრი ალბათ არ არსებობს, რომ სანქციების გამოყენებას ხანგრძლივადიან პერსპექტივაში შეუძლია რუსეთი ეკონომიკა დაასუსტოს და ომის გაგრძელების სცენარებზეც იმოქმედოს. მაგრამ ფაქტობრივი გარემოებები იმასაც ადასტურებენ, რომ რუსეთი ეკონომიკა ჯერ კიდევ დგას, არ ჩამოშლილა, რუბლი სტაბილურდება, საომარი მოქმედებებიც არ შეწყვეტილა. ყველა გრძნობს და ამჩნევს, რომ სანქციები მძიმედ ურტყამს ჩვეულებრივ ადამიანს, რიგით მოქალაქეს, რომელსაც არ სურს ომი და არც გაუაზრებელ სახელმწიფო პოლიტიკას უჭერდეს მხარს, მით უფრო, როცა სანქციების ეფექტიანობა ბოლომდე არცაა გასაგები. სანქციების ზეგავლენა, პირდაპირ თუ ირიბად, ყველა სახელმწიფოს, მათ შორის, საქართველოს და მის ეკონომიკას აზიანებს.

დღევანდელი გლობალური კავშირურობებით, ურთიერთვალდებულებებით და დამოკიდებულებით „დაქსელილ“ მსოფლიოში ტრადიციული კავშირურობების განწყვეტა და ახლის მოძიება საარაკოდ ძვირი ჯდება და მიზანშეწონილობაც უმნიშვნელოა. თანდათან უფრო ცხადი ხდება, რომ მოკლევადიან პერსპექტივაში არც სანქციებმა იმუშავა ჩაფიქრებული მიმართულებით. პირიქით, - ამ სანქციებს უფრო სასტიკი უკურეაქცია და გვერდითი მოვლენები განუვითარდა - ომის ყველა ეს სახე თუ ფორმა, პირდაპირი დანიშნულების გარდა, უპირატესად, მშვიდობიანი მოსახლეობის ყოფით პირობებზე ახდენს გავლენას და მათ მძიმე ტვირთად აწევს. ომის გავლენის „ჭუმანური“ გამოვლინებები

უკვე სახეზეა - ენერგომატარებლები, სამომხმარებლო და სამრეწველო პროდუქცია უპრეცედენტოდაა აძვირებული.

გლობალური ინტერესის შესაბამისი ახალი წესრიგის დამყარების მხარდამჭერთათვის უფრო შორსმიმავალი გეგმებია საორიენტაციო. ამ მიზნებისთვის უმნიშვნელოა ის, რომ რუსეთი, უკრაინა, ბელარუსი მსოფლიო ინტეგრაციული ერთობის ნაწილია და აქედან გამომდინარე, მათ კავშირურობითიდან გამოთიშვას ისედაც მძიმე შედეგები ექნებოდა, მით უფრო, ომის დროს სპეკულაციური მანქანა უფრო მძიმედ „გრუხუნებს“.

სავსებით ბუნებრივი და ლოგიკურია, რომ უკრაინაში მიმდინარე მოვლენებს საქართველოს ეკონომიკაზეც აქვს გავლენა. რუსეთი, უკრაინა და ბელარუსი საქართველოსთან ეკონომიკურ ურთიერთობაში მჭიდროდ არიან ინტეგრირებული და სავაჭრო საქონელბრუნვა ამ ქვეყნებთან არსებითია. ეს ურთიერთობები (უფრო მეტად კი რუსეთთან) ეკონომიკურის ფარგლებს სცილდება და ქვეყნის უსაფრთხოებისთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობის გამოწვევაა. საფრთხის რეალობა მით უფრო საყურადღებოა, რადგან რუსეთის ბაზარი, პოლიტიკური რყევების გამო, სანდო არ არის და შესაძლოა, ჩაიკეტოს. აღნიშნულის დასტურია ის რომ ბოლო 15 წლის განმავლობაში რუსეთმა არაერთხელ გამოიყენა ეკონომიკური ბერკეტები საქართველოს წინააღმდეგ - გარკვეული პერიოდი ბუნებრივი აირის და ელექტროენერგიის მონოდება შეგვიწყვიტა; შემდეგ საქართველოდან რუსეთში პროდუქციის ექსპორტი აიკრძალა; საქართველოს მოქალაქეების დეპორტაცია დაიწყო. რუსეთიდან საქართველოს მიმართულებით ფრენები ახლაც არ ხორციელდება და ა.შ. ამდენად, სულ უფრო აქტუალური ხდება ვიცოდეთ, საქართველოს ეკონომიკის რუსეთზე დამოკიდებულების დონე და ტენდენცია. ამიტომ ამ დამოკიდებულების ანალიზი, მათ შორის, უშუალოდ ომით განპირობებული და რუსეთის მიმართ სანქციებით წარმოქმნილი საფრთხეების იდენტიფიცირება და მათი მინიმუმამდე დაყვანა გადაუდებელი საპროგრამო ამოცანაა.

ჯერ კიდევ ადრეა უკრაინაში მიმდინარე ომის გავლენების შედეგებზე მსჯელობა - ეს მხოლოდ ომის დამთავრებისა და ახალი გარემოებების, განვლილი პერიოდის ეკონომიკური მაჩვენებლების ზუსტ სტატისტიკაზე დაყრდნობით იქნება შესაძლებელი, თუმცა მანამდე ინტერესმოკლებული არ იქნება ვნახოთ, დღეს რა ეკონომიკური კავშირებია საქართველოსა და რუსეთ-უკრაინას შორის და რა საფრთხეები შეიძლება გამოიწვიოს ზღვარს გაცდენილმა ომის მასშტაბებმა.

გვინდა თუ არა, ან მოსწონს თუ არა ეს აგრესიულ ოპონენტს, რუსეთი, უკრაინა და ბელარუსი საქართველოს მნიშვნელოვანი ეკონომიკური პარტნიორები არიან. ამდენად, სულაც არაა აღმოჩენა, რომ „პარტნიორებთან“ მიმდინარე დაპირისპირება საქართველოზეც ნეგატიურად იმოქმედებს.

აღნიშნულ ქვეყნებთან დამოკიდებულებას განსაზღვრავს საგარეო ვაჭრობა, ტურიზმი და ემიგრანტების მიერ გადმორიცხული ფულადი გზავნილები. მართა-

ლია, ბოლო წლებში ელექტროენერგიის და ბუნებრივი აირის იმპორტში რუსეთს მნიშვნელოვანი წილი უკვე აღარ უჭირავს და არც რუსეთიდან ინვესტიციებია საყურადღებო - სტრატეგიული ობიექტების შესყიდვა რუსეთმა 2012 წლამდე მოახერხა და ამ ობიექტების მემკვიდრეობით რუსეთთან მიჯაჭულობა ანგარიშგასაწევია. გაცხადებულის და ციფრებში გამოხატულის გარდა, ფაქტია, რომ რუსეთს კიდევ უფრო მეტი გავლენა აქვს საქართველოზე, რომელიც ყოველდღიურობაში არ ჩანს. აქედან გამომდინარე, უკრაინაში მიმდინარე ომის გამო, მოსალოდნელიცაა, რომ საქართველო გარკვეულ შემოსავალს ნამდვილად დაკარგავს. გარდა ამისა, მდგომარეობას ამძიმებს ის გარემოება, რომ საომარი მოქმედებები მიმდინარეობს შავი ზღვიდან მისაზღვრე ქვეყანაში, შესაბამისად, საომარ მდგომარეობაში მყოფი რეგიონი ინვესტიციებისთვის მიმზიდველი არ არის; ნატოს გაფართოების მიმართ რუსეთის მიერ დასავლეთზე

ნაყენებული ულტიმატუმი უკრაინასთან ერთად საქართველოსაც ეხება და ეს დამშვიდების საბაზს ნამდვილად არ იძლევა; რაც მთავარია, ფართომასშტაბიან ომი და რუსეთისთვის დაწესებული სანქციები მთლიანად მსოფლიო ეკონომიკაზე უარყოფითად აისახება.

რუსეთი, ბელორუსი და უკრაინა საქართველოდან ერთ-ერთი მთავარი ექსპორტიორი ქვეყნებია. პანდემიის გამო მცირე შეფერხების გარდა, ამ ურთიერთობებს ბოლო წლებში აღმავალი დინამიკა ახასიათებს (ცხრილი 1).

ფაქტობრივად, იგივე თანაფარდობა გრძელდება მიმდინარე წელსაც (ცხრილი 2):

ან დინამიკაშიც შეინიშნება და ფაქტობრივი გარემოებებიდან გამომდინარე, უნდა ვაღიაროთ, რომ ეკონომიკურად საქართველო რუსეთზე გაცილებით მეტად არის დამოკიდებული, ვიდრე უკრაინაზე.

რუსეთი საქართველოს ერთ-ერთი მსხვილი ექსპო-

ცხრილი 1

საქართველოს ექსპორტი ქვეყნების მიხედვით 2017 - 2021 წლებში (ათ. აშშ დოლარი)

ქვეყნები	წლები				
	2017	2018	2019	2020	2021
რუსეთი	397 853,6	437 749,3	496 974,5	441 105,0	610 026,7
უკრაინა	127 361,9	179 520,2	250 923,6	217 524,3	307 309,4
ბელორუსი	27 547,3	28 445,8	44 058,0	47 305,0	59 442,4
წილი საქართველოს ექსპორტში, %					
რუსეთი	14,5	12,9	13,1	13,2	14,4
უკრაინა	4,6	5,3	6,6	6,5	7,2
ბელორუსი	1	0,8	1,1	1,4	1,4

ცხრილი 2

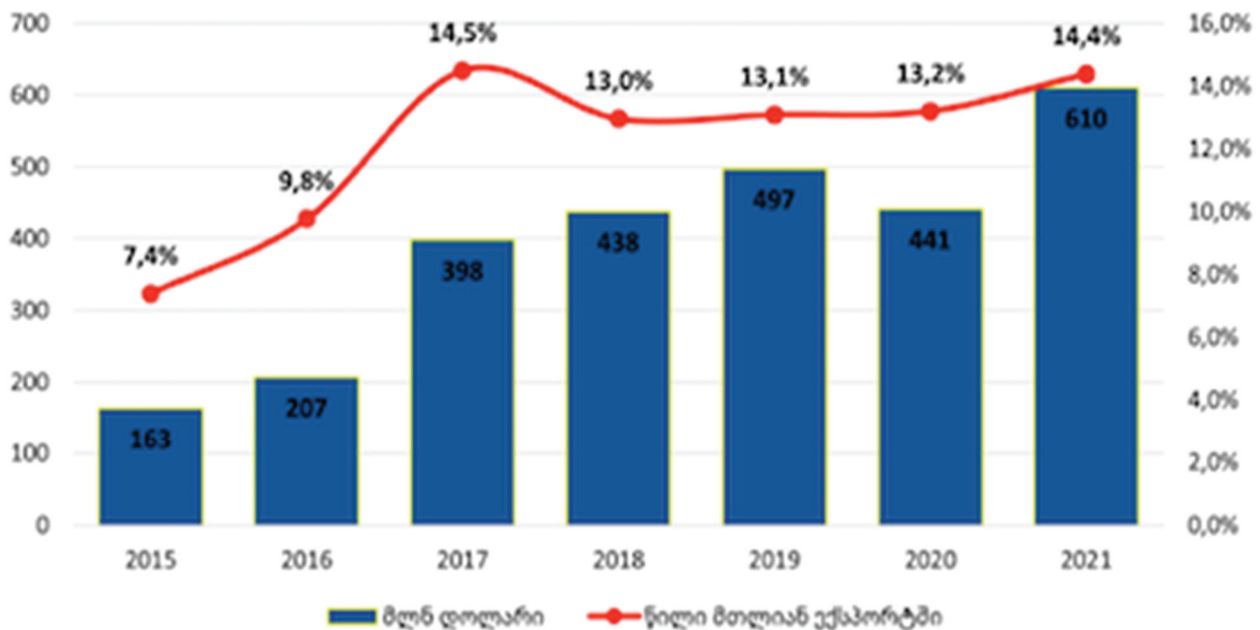
საქართველოს ექსპორტი ქვეყნების მიხედვით 2022 წლის იანვარ-აპრილში (ათ. აშშ დოლარი)

ქვეყნები	იანვარი	თებერვალი	მარტი	I კვარტ.	აპრილი
რუსეთი	42 684,0	50 194,2	16 958,1	109 836,2	46 607,1
უკრაინა	31 629,0	15 952,7	1 839,9	49 421,6	3 544,2
ბელორუსი	4 642,0	4 445,4	5 196,2	14 283,7	2 922,9
წილი საქართველოს ექსპორტში, %					
რუსეთი	5,3	4,9	1,9	4,0	4,9
უკრაინა	3,9	1,5	0,2	1,8	0,4
ბელორუსი	0,6	0,4	0,5	0,5	0,3

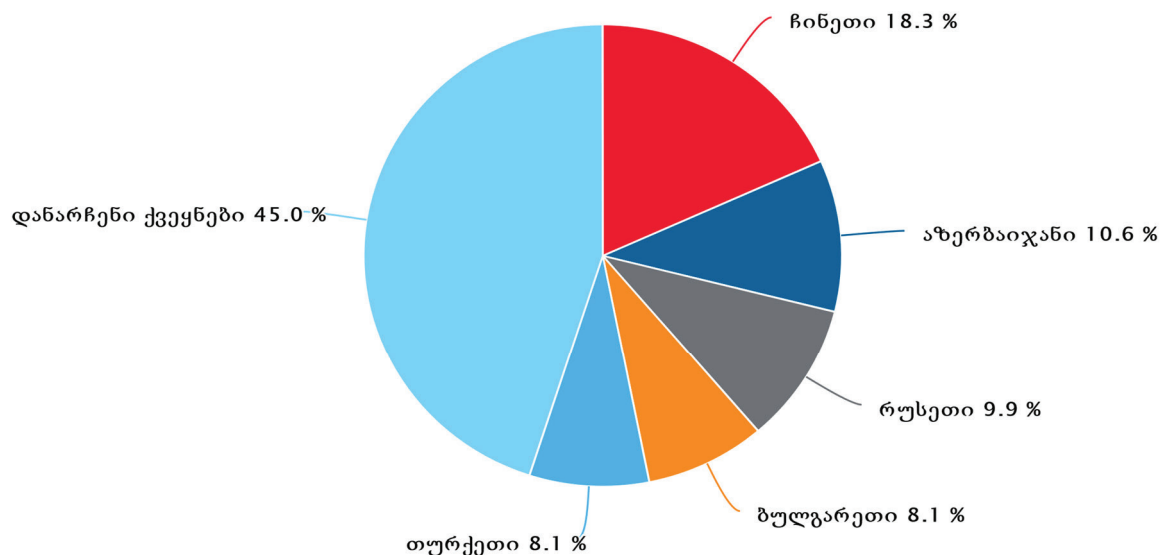
წყარო: საქსტატი

საქართველოს ექსპორტი რუსეთში

დიაგრამა 1.

უმსხვილესი საექსპორტო ქვეყნების წილი მთლიან ექსპორტში 2022* წლის იანვარ-აპრილში

წყარო: საქსტატი

რტორია და ეს დინამიკა წლების მიხედვით მზარდია.

2021 წელს საქართველოდან რუსეთში ექსპორტი 38%-ით გაიზარდა და 610 026,7 ათას დოლარს მიაღწია. ამ მხრივ, ის მხოლოდ ჩინეთს ჩამორჩება. შედეგად, სახეზეა, რომ რუსეთი საქართველოს მეორე უმსხვილესი საექსპორტო ბაზარი გახდა – მისი წილი მთლიან ექსპორტში 14.4%-ია. მიმდინარე წელს კი ექსპორტის მაჩვენებელი შემცირდა და პირველ რიგში, ეს რუსეთსა

და უკრაინაში საომარი მოქმედებების, ფინანსური და ეკონომიკური სანქციების და რუბლის დევალვაციის გამო მოხდა;

ეს დინამიკა თვალნათლივ ჩანს წარმოდგენილ 1 და 2 დიაგრამებში.

არანაკლებ საინტერესოა რუსეთთან, ბელარუსთან და უკრაინასთან საიმპორტო დამოკიდებულება (ცხრილი 3):

ცხრილი 3

საქართველოს იმპორტი ქვეყნების მიხედვით 2017 - 2021 წლებში (ათ. აშშ დოლარი)

ქვეყნები	წლები				
	2017	2018	2019	2020	2021
რუსეთი	789 556,7	934 715,8	977 118,1	888 445,8	1 022 571,3
უკრაინა	447 204,5	514 880,8	415 619,5	390 508,7	451 833,7
ბელორუსი	66 949,6	58 700,1	50 481,3	50 144,7	52 140,7
წილი საქართველოს იმპორტში %					
რუსეთი	4,9	4,7	5,2	5,5	6
უკრაინა	1,6	1,9	2,6	2,7	3,0
ბელორუსი	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6

ცხრილი 4

საქართველოს იმპორტი ქვეყნების მიხედვით 2022 წლის იანვარ-აპრილში (ათ. აშშ დოლარი)

ქვეყნები	იანვარ-აპრილი	იანვარი	თებერვალი	მარტი	I კვარტ.	აპრილი
რუსეთი	403 262,2	85 948,1	95 954,6	92 010,5	273 913,1	129 349,0
უკრაინა	92 996,4	33 838,9	35 223,7	11 248,9	80 311,5	12 684,9
ბელორუსი	19 293,3	4 727,2	5 142,0	3 010,1	12 879,3	6 414,1
წილი საქართველოს იმპორტში %						
რუსეთი	4,3	5,3	4,9	1,9	4,0	4,9
უკრაინა	1,4	3,9	1,5	0,2	1,8	0,4
ბელორუსი	0,4	0,6	0,4	0,5	0,5	0,3

წყარო: საქსტატი

როგორც ცხრილიდან ჩანს, აქაც მზარდია დინამიკა. ეს ნიშნავს იმას, რომ ამ ქვეყნებზე დამოკიდებულება იზრდება. ამასთან, ყურადღებას იპყრობს ის რომ საქართველოს რუსეთთან უარყოფითი სავაჭრო ბალანსი აქვს, ანუ უფრო მეტი პროდუქცია შემოგვაქვს, ვიდრე გაგვაქვს. 2021 წელს რუსული პროდუქციის იმპორტი 1 022 571 ათას აშშ დოლარს გადასცდა. ამ დინამიკაში საგანგაშო ისაა, რომ იმპორტირებულ საქონელში ყველაზე დიდი პროცენტი ბენზინსა და ხორბალს უჭირავს. საქართველოს რუსულ ხორბალზე მაღალი დამოკიდებულება გააჩნია. 2021 წელს 87 მლნ დოლარის ღირებულების 319 ათასი ტონა ხორბალი შემოვიტანეთ, რაც საქართველოში იმპორტირებული ხორბლის 94%-ია. ხოლო ხორბლის ფქვილის იმპორტში რუსეთს 96%-იანი წილი უჭირავს. სხვა ქვეყნების ხორბლის შესყიდვა, ბაზარზე ჩამოყალიბებული საერთაშორისო ფასების გამო, მნიშვნელოვნად გააძვირებს პურს.

უკრაინაში მიმდინარე ომის პირველმა თვემ იმპორტის მაჩვენებლებში საგრძნობი ვარდნა დააფიქსირა - სამივე ქვეყნიდან მკვეთრად დაეცა იმპორტის მოცულობა, თუმცა მიმდინარე წლის აპრილის თვეში კვლავ აღმავალი ტენდენცია შეინიშნება (ცხრილი 4).

უმსხვილეს საიმპორტო ქვეყნებს შორის, რუსეთი მეორე ადგილზეა თურქეთის შემდეგ და ჩინეთსაც კი მნიშვნელოვნად უსწრებს. ეს ტენდენცია კარგად ჩანს წარმოდგენილ დიაგრამაზე №4.

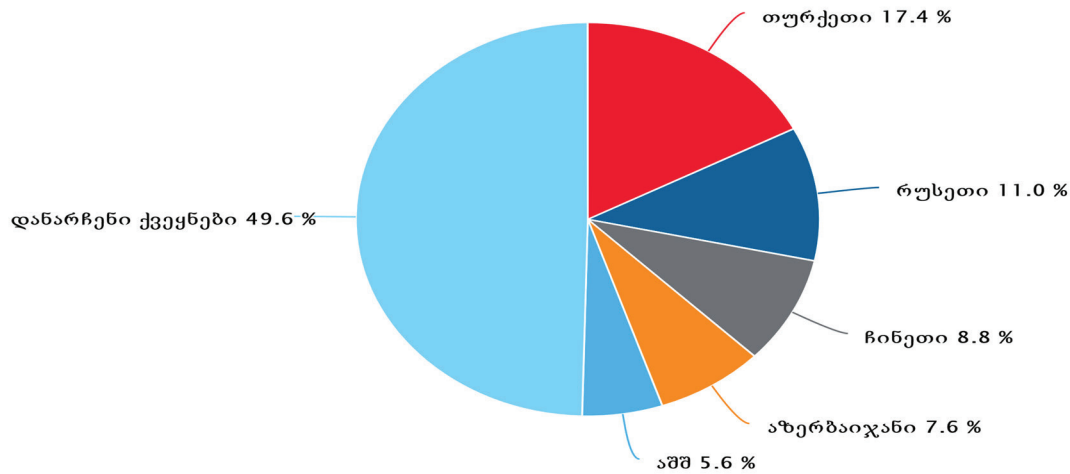
რუსეთ-უკრაინიდან და ბელორუსიდან საქართველოში შემოსავლების სხვა ძირითადი წყაროების ტურისტების მიღება და ფულადი გზავნილები. ამ პოზიციების მიხედვით, მიმდინარე წლის იანვარ აპრილში შემოსავლებმაც მნიშვნელოვნად იკლო (დიაგრამა №5).

რუსეთისგან განსხვავებით, უკრაინის ეკონომიკაზე საქართველო ნაკლებადაა დამოკიდებული. უკრაინას საქართველოს ექსპორტში მე-5 ადგილი უჭირავს.

საქართველოში შემოსული ვიზიტორების მხრივ უკრაინა მე-4 ადგილზეა. მთლიან გზავნილებში უკრაინის წილი 4%-ია.

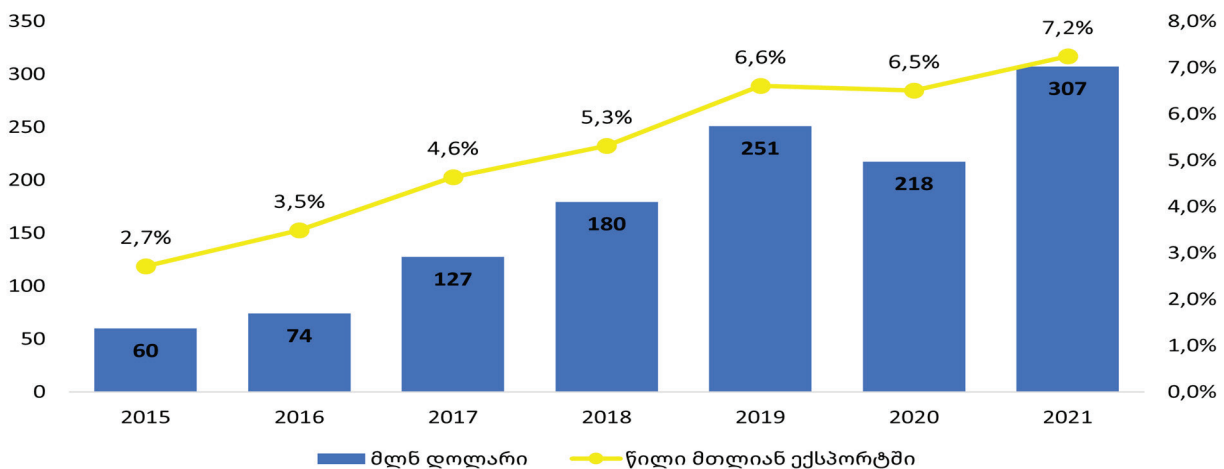
დიაგრამა 4

უმსხვილესი საიმპორტო ქვეყნების წილი მთლიან იმპორტში 2022* წლის იანვარ-აპრილში

დიაგრამა 5

საქართველოს ექსპორტი უკრაინაში

წყარო: საქსტატი

ჯამში, უკრაინიდან ექსპორტით, ტურიზმით და ფულადი გზავნილებით საქართველომ 2021 წელს 500 მლნ დოლარამდე შემოსავალი მიიღო. ნაკლებად სავარაუდოა, რომ საქართველო-უკრაინის ურთიერთობები გაფუჭდეს, თუმცა ეკონომიკური კავშირები უთუოდ გაუარესდება, რადგან ყველა ნიშნის მიხედვით, მიმდინარე ომი უკრაინის ეკონომიკურ პოტენციალს ანადგურებს (საუბარია 2022 წელს ამ ქვეყნის მშპ-ის 35-პროცენტთან შემცირებაზე) და აქედან თავდალწევას რამდენიმე წელი დასჭირდება.

ყველაზე ნაკლებად საფრთხე საქართველო-ბელარუსის ეკონომიკურ ურთიერთობებს შეეხება, თუმცა ცალკეულ მაჩვენებლებში დინამიკა აქაც გაუარესდა.

ამრიგად, გვაქვს საფუძველი, რომ შევჯერდეთ:

უკრაინაში მიმდინარე ომი, თავისი, მასშტაბებითა და შედეგებით, უარყოფით გავლენას ახდენს ქვეყნების ეკონომიკაზე და უზინარესად, ეს მოსახლეობის კეთილდღეობაზე უკვე პოულობს პირდაპირ ასახვას.

მძიმე შედეგები განპირობებულია, როგორც ომის გამო, რომელიც ანადგურებს ყველაფერს, რაც ადამიანს და ცივილიზაციას შეუქმნია, ისე გაუაზრებელი სანქციებით. სანქციები გავლენას ახდენენ ბიზნეს-სექტორზეც და აქედან გამომდინარე, იმოქმედებს კონტრაქტების შესრულებაზე. დაძაბული და საომარი მოქმედებების გამო, გარკვეული პერიოდით, როგორც ექსპორტი, ასევე საინვესტიციო პროექტებიც გაჩერდება.

ომისა და სანქციების გარდა, ისედაც მძიმე მდგომარეობას ამძიმებს სპეკულაციური და პანიკური დი-

ნებები, რომელიც ასეთი არასტაბილურობის მუდმივი თანამგზავია.

შედეგების გაუარესება პირდაპირაა დამოკიდებული ომის დასრულებაზე და კონფლიქტის მოგვარების გზებზე. უკრაინისთვის იარაღის მონოდება და უკრაინელი ხალხის შეგულიანება ომის შეწყვეტისკენ არაა მიმართული და მეტ დამანგრეველ მუხტს შეიცავს. დღეს ამ მიმართულებით პროგნოზირება საფუძველს მოწყვეტილი იქნება.

ომის მიმდინარეობამ უკვე გამოკვეთა საფრთხეები, რომელიც უალტერნატივო იმპორტდამოკიდებულებას ახლავს და აუცილებელია ამ საფრთხეების განეიტრალება.

ყველაზე დიდი საფრთხე კი სამომხმარებლო და სამრეწველო პროდუქციაზე ფასების ზრდაა.

საქსტატის თანახმად, მაისის მონაცემებით, წლიური ინფლაცია 13,3%-ია, ხოლო სურსათსა და უაღკოპოლო სასმელების ჯგუფში ფასები 22.0 პროცენტითაა გაზრდილი, რაც წლიურ ინფლაციაზე 6.88 პროცენტული პუნქტით აისახა. ყველაზე მეტად ერთ წელიწადში ბოსტნეული და ბალჩეული (51.1 პროცენტით), პური და პურპროდუქტები (34.5 პროცენტით), ზეთი და ცხიმი (17.7 პროცენტით), რძე, ყველი და კვერცხი (16.0 პროცენტით), შაქარი, (15.4 პროცენტით), ხორცი და ხორცის პროდუქტები (9.6 პროცენტი) გაძვირდა.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. საერთაშორისო გამჭვირვალობა საქართველო, საქართველოს ეკონომიკური დამოკიდებულება რუსეთზე: ვაჭრობა, ტურიზმი, ფულადი გზავნილები და რუსული კომპანიები საქართველოში, 2022, https://www.transparency.ge/ge/post/sakartvelos-ekonomikuridamokidebuleba-rusetze-vachroba-turizmi-puladi-gzavnilebi-da-rusuli#_edn2;

2. თ. გელანტია, ომის გავლენა საქართველოს ეკონომიკაზე, 2022, Business Media Georgia, <https://bm.ge/ka/article/omis-gavlana-saqartvelos-ekonomikaze-irakli-kovzanadze-7-factors-asaxebs/104720> FacebookTwitterEmailPecypc;

3. იური პაპასქუა, ომი უკრაინაში... გლობალური ინტერესების სასტიკი გამოვლინებები, საინფორმაციო ანალიტიკური სააგენტო „ივერიონი“, 13.05.2022;

4. <https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/637/eksporti>

5. <https://businessformula.ge/News/6610>

6. <http://exclusivenews.ge/post/305181>

7. <https://rustavi2.ge/ka/news/223196>

8. <https://reginfo.ge/politics/item/25349-rusetisadmisanziebs-saqartvelo-avtomaturad-uertdeba-ekonomikis-eqspertebi>

